

OBSAH

ÚVOD	11
1. OBNOVENÍ REPUBLIKY	
1.1. Konec války	13
1. <i>Košický vládní program</i> 13 — 2. <i>Osvobození</i> 14 — 3. <i>Výpisky z deníku</i> 15	
1.2. <i>Te Deum laudamus</i>	17
1. <i>Naděje a obavy</i> 17 — 2. <i>Zahraniční orientace ČSR</i> 18 — 3. <i>Varovný hlas Pia XII.</i> 19 — 4. <i>Hold Paládiu země české</i> 19 — 5. <i>Pastýřský list arcibiskupa Prečana (28. 10. 1945)</i> 20	
1.3. <i>Návraty</i>	21
1. <i>Manifest kněží — osvobozených politických vězňů (2. 6. 1945)</i> 21 — 2. <i>Statistika vězňených kněží a řeholníků</i> 22 — 3. <i>Lidický farář Štemberka</i> 23 — 4. <i>Alfréd Fuchs</i> 23	
1.4. <i>Neúplný seznam katolických kněží a řeholníků, obětí nacismu</i>	25
1.5. <i>Němci a kolaboranti</i>	28
1. <i>V Postupimi o odsunu</i> 28 — 2. <i>Svévolné vyhánění Němců a pastore</i> 28 — 3. <i>Protiněmecká hysterie</i> 29 — 4. <i>Hon na kolaboranty</i> 31 — 5. <i>Poselství Pia XII. k 600. výročí narození sv. Jana Nepomuckého</i> 32	
1.6. <i>Revoluční změny</i>	33
1. <i>Podkarpatská Rus</i> 33 — 2. <i>Českoslovenští pravoslavní se podřizují moskevskému patriarchovi</i> 34 — 3. <i>Začátek třídního boje</i> 34 — 4. <i>Křesťanská stanoviska</i> 35 — 5. <i>Dekrety prezidenta republiky a církevní majetek</i> 37 — 6. <i>Školství</i> 38	
1.7. <i>Oživení náboženského života</i>	39
1. <i>Následky okupace</i> 39 — 2. <i>Začátky náboženské obnovy</i> 40 — 3. <i>Politický katolicismus a apoštolát</i> 41	
1.8. <i>Podzim 1945</i>	42
1. <i>Pastýřský list čs. biskupů (14. 11. 1945)</i> 42 — 2. <i>Kněžská porada (15. 11. 1945); projev ministra Nejedlého</i> 43 — 3. <i>Projev ministra Stránského</i> 46 — 4. <i>Studentský kongres</i> 47 — 5. <i>Na studie do Říma</i> — 6. <i>Moravští kněží u prezidenta</i> 48 — 7. <i>Obnova katolického tisku</i> 48 — 8. <i>Programový úvodník Katolika</i> 49	
2. CÍRKEVNĚPOLITICKÝ VÝVOJ NA SLOVENSKU	
2.1. <i>Kořeny slovensko-českého problému</i>	51
1. <i>Český pohled</i> 51 — 2. <i>Národnostní otázka</i> 51 — 3. <i>Náboženská otázka</i> 51 — 4. <i>Československo</i> 52 — 5. <i>Unifikace; Šrobár a Hlinka</i> 53 — 6. <i>Pastýřský list (1920)</i> 54 — 7. <i>Vojtech Tuka</i> 55 — 8. <i>Bratrství začíná chlebem</i> 55	
2.2. <i>Boj o slovenskou autonomii</i>	55
1. <i>Ludácká opozice</i> 55 — 2. <i>Radikalizace</i> 56 — 3. <i>Mnichov</i> 57 — 4. <i>Autonomie</i> 57 — 5. <i>Vojtaššákův pastýřský list (1938)</i> 58 — 6. <i>Videňská arbitráž</i> 58 — 7. <i>Proti-chůdné koncepce vnitřního uspořádání Slovenska</i> 59 — 8. <i>Konec ČSR</i> 60	
2.3. <i>Slovenský stát</i>	61
1. <i>Z Hitlerovy „milosti“</i> 61 — 2. <i>Vatikánská diplomacie</i> 61 — 3. <i>Boj o moc</i> 63 — 4. <i>Opozice</i> 64 — 5. <i>Katoličtí disidenti</i> 66	
2.4. <i>Slovensko a Židé</i>	67
1. <i>Slovenský antisemitismus</i> 67 — 2. <i>Začátky diskriminace</i> 67 — 3. <i>Židovský kodex</i> 69 — 4. <i>Deportace</i> 70 — 5. <i>Hlášení německého vyslance Ludina</i> 71 — 6. <i>Biskupské intervence</i> 72 — 7. <i>Zákroky Vatikánu</i> 73 — 8. <i>Monsiňor Burzio u Tuky</i> 74 — 9. <i>Další vatikánské demarše</i> 75 — 10. <i>Genocida</i> 76	
2.5. <i>Slovensko a válka</i>	77
1. <i>Nespolehlivý spojenec</i> 77 — 2. <i>Dezerce</i> 77 — 3. <i>Slováci a Němci</i> 78	
2.6. <i>Slovenské povstání</i>	79

1. Příprava 79 — 2. Partyzáni 80 — 3. Vojáci 80 — 4. Protikatolické tendence 82 — 5. Tiso na oslavách německého vítězství 82 — 6. Biskupové a povstání 83 — 7. Biskup Škrábik 84 — 8. Rozštěpení slovenské společnosti 86
- 2.7. Před koncem války 86
 1. Konec Slovenské republiky 86 — 2. Biskup Vojtaššák 87 — 3. Církevněpolitická jednání v Košicích 88
- 2.8. První „mírové“ měsíce 90
 1. Katolíci vyřazení z politického života 90 — 2. Za katolickou školu 91 — 3. Proti-církevní opatření 92 — 4. Slovenští biskupové k situaci 92 — 5. Katolické noviny 93

3. ROZPORNÝ ROK 1946

- 3.1. Kolakovičova aféra 95
 1. Zatýkáni katolických studentů 95 — 2. ČTK o „protistátním spiknutí“ na Slovensku 95 — 3. Tomislav Kolakovič 96 — 4. „Rodina“ 97 — 5. Ve víru událostí 98 — 6. Ruská mise 99 — 7. Návrat ze SSSR 100 — 8. Obrana Kolakoviče 100 — 9. Leták rudoarmejcům 101 — 10. Pokus o zatažení českých katolíků do „spiknutí“ 102 — 11. Kolakovičův odjezd z ČSR 102 — 12. Jozef Vicen 103
- 3.2. Před volbami 103
 1. Příprava 103 — 2. První máj v Praze 104 — 3. Zákaz politické činnosti kněží 105 — 4. Pastýřský list arcibiskupa Prečana (14. 5. 1946) 106 — 5. „Katolík“ k volbám 107
- 3.3. Předvolební licitace na Slovensku 108
 1. Za „katolickou“ stranu 108 — 2. Slovenští biskupové u Beneše (10. 1. 1946) 109 — 3. Dubnová dohoda dvou křídel Demokratické strany 109 — 4. Zápas o katolické voliče 111 — 5. Katolické pokyny k volbám 112 — 6. Křížičková akce 113
- 3.4. Výsledky a následky voleb 114
 1. Jinak Češi, jinak Slováci 114 — 2. „Katolík“ k výsledkům 115
- 3.5. Socialismus, dvouletka a křesťané 116
 1. Nemyslet davově! 116 — 2. Mravní odpovědnost 117 — 3. Pius XII. o sociální spravedlnosti 117 — 4. „Kapitalismus si nezasluhuje, abychom mu stranili!“ 118 — 5. „Katolík“ k dvouletce 119 — 6. Svátkové právo 119 — 7. Československá církev k svátkové praxi 120 — 8. Nedělní „národní směny“ 120
- 3.6. Apologie cti 122
 1. Norimberský tribunál 122 — 2. Perzekuce křesťanů v protektorátě 122 — 3. Dezinformace 123 — 4. Církev a fašismus 124 — 5. Církev a nacismus 124 — 6. Pius XII. a Němci 126 — 7. Německo-sovětský pakt 126 — 8. Církev proti národnímu socialismu a pýše rasy 127
- 3.7. Odsun Němců a Maďarů 128
 1. Svévole odsunu 128 — 2. Kritika odsunu 129 — 3. Pastorační úpravy 130 — 4. Škody odsunu 131 — 5. Vandalství 132 — 6. Pokus o likvidaci maďarské menšiny 132 — 7. Protest kardinála Mindszentyho 134 — 8. Protest československých biskupů 135 — 9. Humanitární akce 136
- 3.8. Retribuce 136
 1. Retribuční soudnictví 136 — 2. Boj o soudcovskou nezávislost 137 — 3. Biskupové za dodržování zásad lidskosti (2. 2. 1947) 138
- 3.9. Církevněpolitické události 138
 1. Návrat nuncia Rittera do Prahy 138 — 2. Vyslanec Maixner u Pia XII. 139 — 3. Skoupý biskupem v Brně 140 — 4. Beran arcibiskupem v Praze 141 — 5. Beranův list diecezánům (11. 11. 1946) 142 — 6. Sněmování kněží — politických vězňů a účastníků odboje 142 — 7. Kněží u prezidenta republiky 143 — 8. Kněžské memorandum Benešovi 143 — 9. Olomoucká biskupská konference (12. 11. 1946); memorandum vládě 144 — 10. Pastýřský list československých biskupů (14. 11. 1946) 145 — 11. Biskupské svěcení; Beranův první pastýřský list (8. 12. 1946) 146

4. KRITICKÝ ROK 1947

4.1. Tisův proces	148
1. Tuka 148 — 2. Tiso, Ďurčanský, Mach 148 — 3. Nevztahuj ruku na pomazaného Hospodinova! 149 — 4. Zahájení; výslech 150 — 5. Svědecká výpověď arcibiskupa Kmetka 152 — 6. Tisova závěrečná řeč 153 — 7. Politické zákulisí 154 — 8. Beneš slovenským katolíkům 154 — 9. Prokuratura navrhuje trest smrti 155	
4.2. Boj o záchranu Tisova života	155
1. Intervence slovenských biskupů 155 — 2. „Zachovat klid!“ 156 — 3. Rozsudek; intervence v Tisův prospěch 156 — 4. Rezoluce proti udělení milosti 157 — 5. Poprava 157 — 6. Slovensko před výbuchem 158 — 7. Nedůvěra k Daxnerovi; útoky proti slovenskému katolicismu 160 — 8. Tvrdomestický „zázrak“ 160	
4.3. Horké měsíce	161
1. Konec retribuice; nucené pracovní oddíly 161 — 2. Pius XII. o strachu 161 — 3. Perzekuce: pastýřský list slovenských biskupů 162 — 4. Biskup Vojaššák znovu zatčen 163 — 5. Revize pozemkové reformy 164 — 6. Marshallův plán 165 — 7. Milionářská dávka 166 — 8. Banderovci 166	
4.4. Církevní dignity	167
1. Josef Hlouch 167 — 2. Štěpán Trochta 168 — 3. Benediktýnští opati 170 — 4. Probošt Stašek 171	
4.5. Vnitropolitická krize se prohlubuje	171
1. Informační byro komunistických stran 171 — 2. Vykonstruované spiknutí 172 — 3. Nutnost jednoty českých a slovenských katolíků 173 — 4. Arcibiskup Beran v Římě 174 — 5. Slovenští biskupové k výročí republiky 175 — 6. Biskupská konference (18. 11. 1947); pastýřský list 176 — 7. Biskupové u Beneše; Beranovo poselství 176	
4.6. Boj o církevní školství	177
1. Situace na Slovensku 177 — 2. Dubnová (1946) biskupská konference; pastýřský list 178 — 3. Zásady katolické školní politiky 179 — 4. Kříže ze škol 179 — 5. Polemika v Katolíku 180 — 6. Ženy ke školské reformě 181 — 7. Manifestace v Lucerně (13. 5. 1947) 181 — 8. Stanovisko československé církve 182 — 9. Stanovisko slovenských evangelíků 183 — 10. Boj pokračuje; biskupové vládě (26. 1. 1948) 183	
4.7. Katolické církevní školy v českých zemích	184
1. Vysoké školy 184 — 2. Střední školy 185 — 3. Odborné školy 185 — 4. Školy pro ženskou povolání 186 — 5. Měšťanské školy 186 — 6. Obecné školy 186 — 7. Mateřské školy 187 — 8. Ústavy, domovy, útulky 187	
4.8. Boj o tisk a sdělovací prostředky	188
1. Situace 188 — 2. Český katolický tisk 188 — 3. Slovenský katolický tisk 190 — 4. Katolická nakladatelství 191 — 5. Slovenské katolické edice 192 — 6. Katolická informační služba 192 — 7. Rozhlas 193 — 8. „Osvěta“ v armádě 193 — 9. Vojenská pastorec 193 — 10. Spor o křesťanský pozdrav 194	
4.9. Slavnosti	194
1. Zahájení svatovojtěšských oslav 194 — 2. Svatovojtěšské oslavy v Polsku 195 — 3. Brno 196 — 4. Pražské vyvrcholení 197 — 5. Poselství polského episkopátu 197 — 6. Slavnosti „berly a meče“ 198 — 7. Svatováclavské oslavy v Praze 199 — 8. Historik Kalista o sv. Václavu 199 — 9. Šest set let Emauz 200 — 10. Biskupské gymnázium v Brně 200 — 11. Zasvěcení československých diecézí Panně Marii 201 — 12. Sjezd lidovecké mládeže 201	

5. SNAHY O DUCHOVNÍ OBRODU

5.1. Úvodem	202
5.2. Intelektuálové, studenti	202
1. „Katolík“ bilancuje 202 — 2. Katolické kluby 203 — 3. Česká liga akademická 204 — 4. Svatováclavská liga 205 — 5. Pražští vysokoškoláci 205 — 6. Moravan 207	

7. *Dominik Pecka* 208 — 8. *Středoškolská Katolická akce* 210

5.3. *Studium catholicum*

5.4. *Dominikánští profesori*

1. *Silvestr Braito* 212 — 2. *Reginald Dacik* 213 — 3. *Metoděj Habáň* 213 — 4. *Ademické týdny* 214 — 5. *Ediční činnost; kursy* 215

5.5. *Třetí řády, mariánské kongregace*

1. *Třetí řády* 216 — 2. *Řehole III. řádu sv. Františka* 216 — 3. *Mariánské kongregace*

5.6. *Jocismus, nestudentská mládež, skauti*

1. *JOC; Nová mládež* 217 — 2. *Sdružení katolické mládeže* 219 — 3. *Katol. Junák* 221 — 4. *Legio angelica* 221 — 5. *Schola cantorum* 222 — 6. „*Velký návník*“ 222 — 7. *Biblické závody* 222 — 8. *Anketa o moravské mládeži* 222 — 9. *Ústřední výbor katolické mládeže* 224

5.7. *Lidové misie, exercicie, kursy, akce*

1. *Misie* 224 — 2. *Exercicie* 224 — 3. *Prázdninové kursy katolického učitelstva* 225 — 4. *Jednota katolických tovaryšů* 226 — 5. *Pastorační pomoc pohraničí* 226 — 6. *Technické kursy* 227 — 7. *Pastorační referáty* 227 — 8. *Ústředí Katolické akce*

5.8. *Slovenské paralely*

1. *Ústřední katolická kancelář* 228 — 2. *Neděle katolické mládeže* 229 — 3. *Fa. skupiny Služby lásky* 229 — 4. *Akce duchovní obnovy* 230 — 5. *Dcery Sedmibole. Matky Boží* 230 — 6. *Zintenzivnění náboženských akcí* 230 — 7. *Znevažování náboženské činnosti* 231 — 8. *Prohlubování pastorační činnosti* 232

6. ÚNOR 1948

6.1. *Církev před „únorem“*

1. *Politická situace* 234 — 2. *Opat Tajovský* 235 — 3. *Pius XII. mládeži* 235 — 4. *Statistika* 235 — 5. *Duchovní obnova* 235 — 6. *Kritika církevního postoje* 236 — 7. *Ekumenické shromáždění* 237 — 8. *Beranův pastýřský list (2. 2. 1948)* 239

6.2. *Demokracie versus totalita*

1. *Politická situace* 239 — 2. *Boj o kontrolu nad Bezpečností* 241 — 3. *Vyhrocení novisek* 242

6.3. *Agónie republiky*

1. *Demise ministrů* 243 — 2. *Sjezd závodních rad; Lidové milice* 244 — 3. *Prezident* — 4. *Studentské demonstrace* 245 — 5. *Akční výbory* 245 — 6. „*Nemlč, arcibispe!*“ 246 — 7. „*Vítězný únor*“ 247

6.4. *Morálka „února“*

1. *Ústavnost, či neústavnost?* 247 — 2. *Reorganizace vlády* 248 — 3. *Osudy odstoupených ministrů* 249 — 4. *Bloudění* 249 — 5. *Kde byla církev?* 251

POZNÁMKY

CHRONOLOGICKÝ UKAZATEL

ZKRATKY POUŽITÉ LITERATURY

JINÉ ZKRATKY